

Nástroje Google. 9. Svezme se na vlně Google Wave

Tomáš Pitner, FI MU

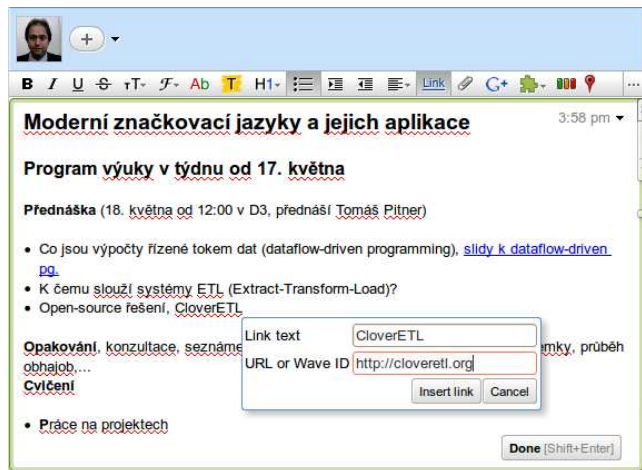
1 Týmová práce s Google Wave

Do výbavy moderního — obvykle distribuovaného — týmu lidí, kteří souběžně pracují na řadě aktivit a nemají možnost se bezprostředně scházet k operativním záležitostem, patří on-line prostředí nahrazující přímou komunikaci a okamžité sdílení nápadů. Lze sice pracovat v zásadě i bez něj, jen s pomocí sdílených dokumentů a některého z nástrojů přímé komunikace („instant messaging“), jako je dříve zmíněný Google Talk, populární ICQ či Skype, ale kdo pozná možnosti skutečně kolaborativní služby, rád odloží ty ostatní na popracovní dobu.

Dnes představovaná služba — *Google Wave* na <http://wave.google.com> — kombinuje dynamiku přímé komunikace s možností pohodlného a komfortního sdílení rychle a neformálně tvořeného obsahu: krátkých textů, odkazů, obrázků, map, dotazníků i větších dokumentů. Vše je integrováno mezi službami Google, netřeba tedy zřizovat další oddělené uživatelské účty — i když je pravda, že Wave svým uživatelům přiděluje kromě původních Google ID také speciální identifikátory končící na @googlwave.com. Pro použití Wave se musíme zaregistrovat přímo nebo prostřednictvím pozvánky do konkrétní vlny od již registrovaného uživatele.

2 Co Wave umí

Středobodem práce s Google Wave jsou jednotlivé *vlny* (*Waves*). Na vlně můžeme pracovat sami nebo (častěji) spolu s dalšími. Základem vlny je textový obsah vytvářený společně členy vlny, do něhož je možné umístit další — i netextové — prvky. Unikátnost Wave spočívá právě ve tvárnosti vlny. Ta může mít charakter *přímé komunikace* („chat“ jako proud krátkých zpráv), může se podobat *diskusnímu fóru* (vč. více vláken v jedné debatě), lze ji použít jako *interaktivní prostředí* (např. dotazníky, na něž členové nezávisle odpovídají) nebo ve vlně přímo a společně tvoříme složitější obsah. Elementárním prvkem obsahu je

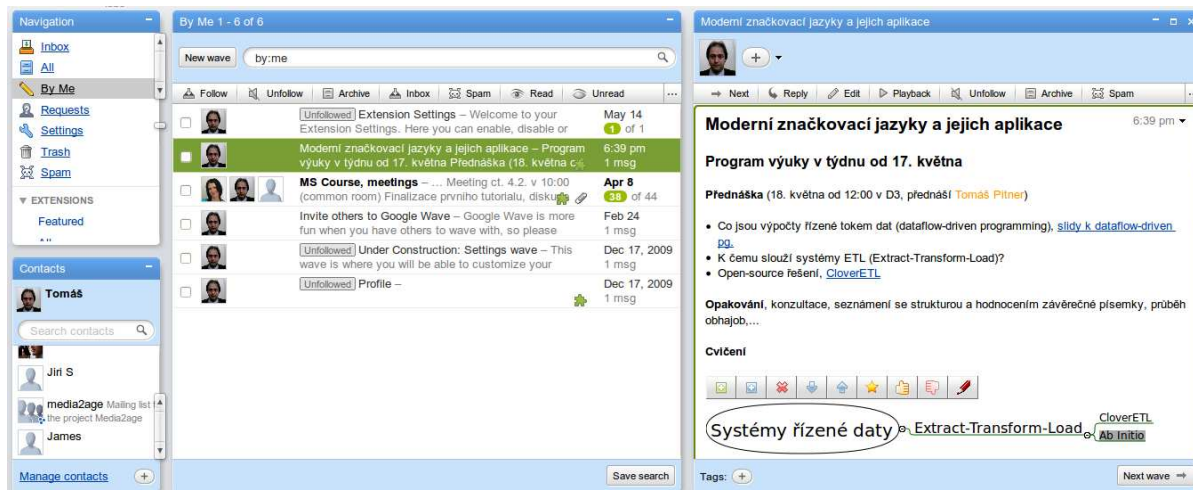

Obrázek 2: Úprava obsahu vlny

tzv. *blib*, obvykle kus textu, obrázek apod., vložený jedním autorem.

S Wave můžeme ale psát celé dokumenty včetně poměrně komfortních možností úprav, bohatého vizuálního formátování a vkládání nejrůznějších prvků, a to dokonce takových, s nimiž bychom v běžném prostředí (textových nebo grafických) editorů měli potíže — například tzv. *myšlenkové mapy* (mind maps), pro něž Wave nabízí rozšíření umožňující vkládat je a upravovat, čímž přesahuje i možnosti Google Docs. Wave průběžně zaznamenává celý proces tvorby vč. úprav ostatními uživateli. To nabízejí Google Docs (GDocs) také, u Wave je ale obsah daleko dynamičtější — do vlny mohou vkládat aktivní prvky čekající na odezvu, jako je např. *hlasování* (voting) použitelné např. při plánování schůzek nebo při sestavování nákupního seznamu pomocí miniaplikace *Grocery List*. V práci uvítáme užitečnou miniaplikaci pro jednoduché a rychlé „čmárání“ *Napkin-Gadget*.

Typickou vlastností Wave je, že podíly jednotlivých spoluautorů na obsahu mohou být jasně barevně odlišené. Běžný způsob použití vlny se totiž podobá diskusnímu fóru nebo e-mailové komunikaci s vlákny. Člen týmu (tedy účastník vlny) napíše příspěvek s využitím všech formátovacích možností, přidávání nejrůznějších dynamických prvků, multimédií apod. Ostatní mají možnost nejen odpovědět jako u e-mailu nebo diskuse, ale také jeho příspěvek upravovat podobně jako u sdíleného dokumentu třeba

Obrázek 1: Google Wave

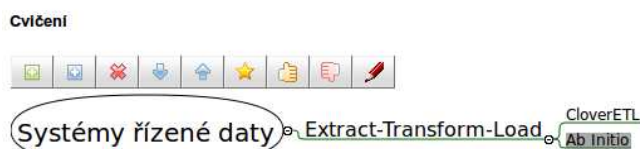
Obrázek 3: Nabídka standardních vln

v GDocs. Ve srovnání s oběma tradičními možnostmi je výsledek každopádně daleko čistší a lépe znovupoužitelný.

Nevíme-li vůbec odkud začít, stačí zavřít pravý panel s vlnou a uvidíme tlačítka na vytvoření vlny s předdefinovanou strukturou, viz obr. 3.

3 Spolupracovníci

Kolegové k týmové práci samozřejmě nezbytní, mohou být přidáni jednoduše přetažením portréty z panelu kontaktů do příslušné vlny. V Gmailu si mohou povolit, aby se kontakty odsud přenášely do Wave, ale mohou přidat i kontakty nové. Jedna z automaticky vytvořených vln obsahuje možnost rozeslat pozvánky dalším uživatelům.

Obrázek 4: Myšlenková mapa

4 Dynamika práce s Wave

Wave může mít smysl i pro „sólo“ aktivity, kde potřebujeme jejich průběh dlouhodobě archiovat. Řada úkolů, na nichž dennodenně pracujeme, má dynamický charakter v tom, že potřebujeme také dlouhodobě sledovat jejich vývoj, mít možnost se vrátit k předchozím stavům a prověřit, co jsme kdy přesně udělali. V běžných systémech, jako jsou textové editory vč. těch online (GDocs), se sice můžeme k verzím vracet a systém nám zhruba říká, co jsme kdy změnili, ale pravá dynamika v tom není. U Wave je možné vlnu skutečně „přehrát“ (playback), podívat se na předchozí fáze vývoje, sledovat aktivity a příspěvky ostatních. Vše je zaznamenáno i s časem, máme tedy stoprocentní přehled, kdo kdy na čem pracoval. Vše funguje i při tvorbě složitějšího obsahu, takže např. vidíme, jak se postupně tvořila myšlenková mapa, viz obr. 4. To je ideální jak pro kolaborativní práci, tak při výuce.

5 Organizace vln

Již na první pohled je zřejmé, že Wave vyrůstají ve světě širokoúhlých (a nejlépe velkých) displejů. Na pracovní ploše jsou tři horizontálně umístěné panely: navigační a kontaktní vlevo, uprostřed seznam přístupných vln a vpravo obsah právě otevřené vlny. Wave evidentně počítá s masivním využíváním, kdy uživatel bude mít desítky i více vln. Jednotlivé vlny jsou proto organizovány do složek podobným stylem jako poštovní zprávy v Gmailu nebo dokumenty v GDocs: *Inbox* obsahuje aktuálně rozpracované vlny plus ty přijaté od kolegů. Konečně v *All* jsou pak úplně všechny vlny až do chvíle, kdy je smažeme, čímž se přesunou do koše *Trash*. Své vlastní vytvořené mohou vždy najít ve složce *By Me*. Nic nebrání jemnějšímu třídění do složek dalších, vlastnoručně vytvořených. Složky lze vnořovat. Na rozdíl od GDocs ale může být jedna vlna současně jen v jedné složce, což může časem vadit. Organizace je ale usnadněna možností ukládat a opakovaně spouštět pojmenované vyhledávací dotazy, což opět využijeme při velkém počtu a rozsahu vln.

6 Vazba na vnější svět

Vlnu lze exportovat do GDocs díky rozšíření *Ferry*. Před prvním exportem musíme *Ferry* povolit přístup do našich GDocs (funguje bez rizika kompromitace hesla) a pak stačí export kliknutím aktivovat. Exportovaná vlna je jako textový dokument s určitými omezeními (ne vše se vyexportuje, typicky ne obsah v pokročilejších miniaplikacích) umístěna v GDocs a můžeme ji tedy zveřejnit světu nebo dále sdílet. Dalším způsobem sdílení je získání odkazu na vlnu a jeho rozeslání e-mailem či přímo vystavení vlny jako vložené komponenty do webu nebo blogu.

7 Dětské nemoci

Google dosud považuje Wave za *preview*, tedy „experiment prováděný na lidském materiálu“. Chyb, omezení a nedostatků není málo. Wave občas reagují velmi pomalu (provedení akce vezme i více desítek sekund), v platnosti jsou citelná omezení (např. max. 1024 editačních operací,

aby ještě šlo vlnu přehrát), stejně tak potkáme nikoli 100% fungování některých miniaplikací. Výjimkou nejsou bohužel ani zhroucení vln, většinou ale s možností bezchybného znovuotevření. Na druhou stranu autoři řeší nahlášené závady vcelku pružně a uživatelská podpora na diskusních fórech a nápovědě k Wave je solidní.

8 Zkušenosti

Celkově vzato jsou Wave ideálním prostředím pro spolupráci uživatelů znalých principů moderní on-line komunikace, kolaborativní práce a sdílení obsahu. Nejsou vhodné jako východisko pro začátečníky; je lépe se předtím seznámit s Gmailem, kalendáři a především GDocs. Naproti tomu zběhlému uživateli dají prostředí, v němž je možné s přehledem zvládat desítky projektů a úkolů současně, při nichž se bavíme s různorodými skupinami spolupracovníků a tvoříme často velmi kvalitní obsah. Několikaměsíční práce na on-line výukovém kurzu webových aplikací pro .NET nás o tom dostatečně přesvědčila. □